

“โลกอัปลักษณ์” : การถูกกดทับและการหลีกหนี ของตัวละครอาชญากร ในอาชญาวิทยาชุด พุ่มรัก พานสิงห์ ของวินทร์ เลียววาริณ^๑

Submitted date: 13 May 2021

Revised date: 1 June 2021

Accepted date: 30 July 2021

สุพิชชญา ชัดตียะมาน^๒
น้ำผึ้ง ปัทมะกลางคูล^๓

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถูกกดทับและการหลีกหนีของตัวละครอาชญากรในอาชญาวิทยาชุดพุ่มรัก พานสิงห์ ของวินทร์ เลียววาริณ จำนวน ๒ เล่ม ได้แก่ *ฆาตกรรมจักรราศี* และ *คดีहनอนนิยาย* ผลการศึกษาพบว่าชีวิตของตัวละครอาชญากรเต็มไปด้วยการถูกกระทำด้วยความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ การถูกกดทับที่ตัวละครประสบสามารถจำแนกได้เป็น ๔ ลักษณะ ได้แก่ การถูกกดทับด้วยสถานภาพทางสังคม การถูกกดทับด้วยกรอบความเชื่อและค่านิยมของสังคม การถูกกดทับด้วยการกดขี่ข่มเหงโดยใช้ความรุนแรง และการถูกกดทับด้วยอำนาจและความขัดแย้งทางการเมือง การกดทับลักษณะต่าง ๆ นี้ทำให้ตัวละครมีลักษณะหลีกหนีและเกิดการสร้างตัวตนใหม่ เพื่อให้สามารถมีพื้นที่ได้ใน “โลกอัปลักษณ์” ที่พวกเขาต้องเผชิญ การพยายามหลีกหนีและการสร้างตัวตนใหม่นี้จึงเป็นจุดเริ่มต้น

^๑ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “อาชญาวิทยาในฐานะวรรณกรรมวิพากษ์สังคม: กรณีศึกษาเรื่องชุดพุ่มรัก พานสิงห์ ของวินทร์ เลียววาริณ”

^๒ นิสิตระดับมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อได้ที่ Supitchaya.kh@hotmail.com

^๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ของปัญหาทางจิตที่นำไปสู่การได้กลับมาถูกรุกดทับด้วยความรุนแรงจนบุคคลเหล่านี้กลายเป็นอาชญากรในที่สุด การประกอบสร้างเรื่องในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้อาชญาธิบายทั้ง ๒ เรื่องนี้ไม่ได้เป็นเพียงบันเทิงคดีที่มอบความสนุกสนานให้แก่ผู้อ่าน แต่ยังเป็นพื้นที่สำหรับการวิพากษ์วิจารณ์ “สังคม” ซึ่งเป็นต้นตอสำคัญของปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันอีกด้วย

คำสำคัญ: การถูกรุกดทับ, การหลีกหนี, ตัวละครอาชญากร, อาชญาธิบาย, *ฟุ่มรักพานสิงห์*, *ฆาตกรรมจักรราศี*, *คดีหนอนนิยาย*, *วินทร์ เลียววาริณ*

“The Atrocious World”: Oppression and Escape of Criminal Characters in Win Lyovarin’s Phumrak Phansing Detective Series^๔

Supitchaya Khattiyamarn^๕
Namphueng Padamalangula^๖

Abstract

The research for this article aimed to study the oppression and escape of criminal characters in *Khattakamchackkarasi* and *Khadinonniyai*, two novels in Win Lyovarin’s *Phumrak Phansing* detective series. The study reveals that the criminal characters in the stories experience various violent physical and mental oppression. Such oppression causes the characters to develop escape behaviors resulting in attempts to create new identities to survive in “The Atrocious World.” The way these characters escape reality by creating new identities is the beginnings of their psychological problems that leads them to use violence as a way to counterattack society and finally become criminals. Consequently, *Khattakamchackkarasi* and *Khadinonniyai* is not only fiction that entertains readers, but also represents a platform for criticizing society, which is a major cause of criminal problems.

Keywords: Oppression, Escape, Criminal Characters, Detective series, *Phumrak Phansing*, *Khattakamchackkarasi*, *Khadinonniyai*, Win Lyovarin

^๔ This article is part of a thesis for the degree of Masters’s of Arts entitled “Detective Story as a Social Critique: a Case Study of Win Lyovarin’s Phumrak Phansing Series”.

^๕ Master’s degree student, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

^๖ Assistant Professor, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

๑. บทนำ

ตัวละครอาชญากรเป็นตัวละครที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตัวละครนักสืบในอาชญาวิทยานวนิยายทุกเรื่อง เพราะเป็นผู้ผูกปมปัญหาและทำให้ตัวละครนักสืบต้องพยายามคลี่คลายคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นเรื่องจนกระทั่งถึงจุดจบของเรื่อง นอกจากตัวตนของอาชญากรซึ่งเป็นคำตอบที่ผู้อ่านต้องการมากที่สุดแล้ว แรงจูงใจและสาเหตุในการก่อเหตุอาชญากรรมก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้อ่านให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นสิ่งที่สร้างความสมเหตุสมผล ความซับซ้อน และความน่าสนใจให้แก่อาชญาวิทยานวนิยายแต่ละเรื่อง ภูมิหลังของตัวละครเหล่านี้จึงมักถูกประกอบสร้างขึ้นอย่างพิถีพิถัน และเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับความคิดและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของตัวละคร เพื่อให้เกิดความสมจริงและสมเหตุสมผลในการดำเนินเรื่อง

ในนวนิยายเรื่อง*คดีหนอนนิยาย* “ชายกลาง ทรายทอง” ตัวละครอาชญากรในเรื่องได้กล่าวถึงสังคมด้วยทัศนคติที่น่าสนใจว่า “นี่เป็นเมืองอัปลักษณ์... โลกความฝันสวยงามกว่า และผมจะช่วยพาคุณออกไปจากโลกอัปลักษณ์นี้” (Lyovarin, 2016, p. 236) คำกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่เลวร้ายต่อโลกอย่างชัดเจน การใช้คำว่า “อัปลักษณ์” ซึ่งหมายถึงชั่ว เลวร้าย ปราศจากลักษณะที่ดี เพื่อขยายความคำว่า “โลก” ซึ่งหมายถึงสังคม ทำให้สามารถอนุมานได้ว่าผู้พูดจะต้องประสบกับความทุกข์ยากตลอดชีวิตที่ผ่านมา อีกทั้งเมื่อพิจารณาประโยคที่กล่าวว่า “ผมจะช่วยพาคุณออกไปจากโลกอัปลักษณ์นี้” ประกอบกับประโยคที่ว่า “ความตายจะทำให้เธอสะอาดขึ้น” ของตัวละครกานต์ เกศกัจจ ในเรื่อง*ฆาตกรรมจักรราศี* (Lyovarin, 2008, p. 258) ผู้อ่านจะพบว่ามุมมองที่มีต่อโลกส่งผลโดยตรงต่อความคิดและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนอันนำไปสู่การก่อเหตุอาชญากรรมของตัวละครอาชญากรเหล่านี้ อย่างชัดเจน ตัวละครอาชญากรเหล่านี้ต่างมองว่าการตายไปจากโลกที่มีแต่ความทุกข์คือสิ่งที่ดี เป็นความหลุดพ้น ดังนั้นการมอบความตายให้แก่ผู้อื่นจึงไม่ใช่สิ่งที่ต้องรู้สึกผิดหรือเป็นบาป เพราะการมีชีวิตอยู่ใน “โลกอัปลักษณ์” เติบโตด้วยการถูกกดทับ การถูกกดขี่ข่มเหง และการถูกใช้ความรุนแรง จนกระทั่งพวกเขาต้องพยายามหาทางหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมเหล่านั้นการวิเคราะห์ “โลกอัปลักษณ์” ที่คอยกดทับและหล่อหลอมตัวตนของตัวละครอาชญากรเหล่านี้จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีผู้สนใจศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกวดทับหรือการกดขี่ข่มเหงในงานวรรณกรรมเป็นจำนวนมาก ทั้งในวรรณกรรมไทยและต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของชุตติมา ประกาศวุฒิสาร เรื่อง “บ้านผีสิง : การหลอกหลอนกับความรุนแรงใน *เพรงสนธยา*” (๒๕๕๖) วิเคราะห์ว่าเป็นเครื่องมือวิพากษ์อุดมการณ์ชนชั้นกลางในสังคมไทย และเป็นตัวแทนเรียกร้องความยุติธรรมให้แก่เหยื่อของความรุนแรง (Pragatwutisarn, 2013) งานวิจัยเรื่อง “เดอะมอร์ทอลอินสตรูเมนต์สในฐานะบทวิจารณ์พระคัมภีร์ไบเบิล : การกีดกัน ความรุนแรง และการเหยียดหยาม” (๒๕๖๐) ของแพรวพลอย ณ เชียงใหม่ ศึกษาลักษณะความรุนแรง การสร้างบาดแผลทางจิตใจและการเหยียดหยามของตัวละครในวรรณกรรมเยาวชน (Na Chiangmai, 2017) งานวิจัยเรื่อง “ตัวละครหญิงกับปิตาธิปไตยในนวนิยายสืบสวนสอบสวนร่วมสมัยของอเมริกา” (๒๕๖๐) ของสุทัตตา พาหุมนันโต ศึกษาบทบาทของตัวละครหญิงในงานวรรณกรรมที่ต่อสู้กับการกวดทับในระบอบปิตาธิปไตย (Pahumanto, 2017)

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาอีกจำนวนหนึ่งที่มีมุ่งเน้นการวิเคราะห์พฤติกรรมและสภาพจิตใจของตัวละครเพื่อวิพากษ์ปัญหาต่างๆในสังคม เช่น งานวิจัยเรื่อง “บ้านเคยอยู่ อยู่เคยนอน”: การโหยหาอดีตและการสร้างจินตภาพให้กับสตรีในนวนิยาย *แม่เบี้ย*” (๒๕๕๔) ของชุตติมา ประกาศวุฒิสาร ศึกษาพฤติกรรมและจิตใจของตัวละครเอกชาย ซึ่งนำไปสู่การเปิดเผยสภาพสังคมในโลกทุนนิยมสมัยใหม่ (Pragatwutisarn, 2019) งานวิจัยเรื่อง “การสร้างความเป็นอื่นในอัตลักษณ์ของแฝดติดกันในนวนิยายเรื่อง *จัน แอนด์ อิน ของดารินสเตราส์*” โดย วิริยา ดำนังกำแพงแก้ว (๒๕๖๒) ศึกษาการสร้างความเป็นอื่นให้แก่อัตลักษณ์ของตัวละครที่มีความผิดปกติทางร่างกาย (Dankamphaengkaew, 2019)

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชญาวิทยาหรือวรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนนั้นพบว่ามิงงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่มีมุ่งศึกษาลักษณะเด่น และอิทธิพลที่ส่งต่อถึงกันในงานวรรณกรรมเรื่องต่าง ๆ เช่น งานวิจัยเรื่อง “นวนิยายแนวสืบสวนสอบสวน : อิทธิพลของชุดเซอร์ลอคโฮล์มส์ที่มีต่อชุดปัวโรต์และนิทานทองอิน” (๒๕๔๔) ของอังคณา สุขวิเศษ ศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลที่นวนิยายชุดปัวโรต์และนิทานทองอินได้รับมาจากนวนิยายชุดเซอร์ลอคโฮล์มส์ (Sukwises, 2001) และงานวิจัยเรื่อง

“การศึกษาเรื่อง “ปัญหาสังคมและความวิตกกังวลในอาชญาวิทยาร่วมสมัยของกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย” (๒๕๕๘) ของกานต์ธิดา ขยันการนาวิ (Khayankamnavee, 2015)

ในสวนการศึกษาที่เกี่ยวกับผลงานของวินทร์ เลียววาริณ งานวิจัยส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่การศึกษาองค์ประกอบวรรณกรรม โดยกลุ่มข้อมูลที่ใช้มักเป็นนวนิยายหรือรวมเรื่องสั้นที่มีแนวคิดด้านการเมือง เช่น *ประชาธิปไตยบนเส้นขนาน*, *ปีกแดง*, *น้ำเงินแท้*, *อาเพศกำสรวล* เป็นต้นมีการนำตัวบทอาชญาวิทยาชุด *พุ่มรัก* *พานสิงห์* มาศึกษาเป็นตัวบทหลักเพียงเรื่องเดียวคือ งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์วรรณกรรมแนวสืบสวนสอบสวนของวินทร์ เลียววาริณและโยโคมิโอะ เซชิ” (๒๕๕๔) ของนาฏอนงค์ พวงสมบัติ ซึ่งเน้นศึกษาเปรียบเทียบขององค์ประกอบวรรณกรรมและขั้นตอนการสืบสวนของทั้งสองเรื่องว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร (Phuangsonbat, 2011)

จากการสำรวจงานวิจัยเกี่ยวกับผลงานของวินทร์ เลียววาริณ พบว่ายังไม่มีการศึกษาอาชญาวิทยาชุด *พุ่มรัก* *พานสิงห์* ในประเด็นที่เกี่ยวกับการกดทับ ความรุนแรง และการหลีกหนีของตัวละครอาชญากร ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวละครอาชญากรจากเรื่อง *ฆาตกรรมจักรราศี* และ *คดีหนอนนิยาย* ในอาชญาวิทยาชุด *พุ่มรัก* *พานสิงห์* ในประเด็นดังกล่าว

อาชญาวิทยาชุด *พุ่มรัก* *พานสิงห์* ของวินทร์ เลียววาริณ เป็นอาชญาวิทยาชุดที่มีรูปแบบเป็นเรื่องชุดต่อเนื่องกัน โดยมีตัวละครนักสืบและเพื่อนนักสืบเป็นชุดเดียวกันทั้งหมดในลักษณะเดียวกันกับอาชญาวิทยายอดนิยมของโลกเรื่อง *เชอร์ล็อกโฮล์มส์* อาชญาวิทยาชุด *พุ่มรัก* *พานสิงห์* นี้ประกอบไปด้วยทั้งนวนิยายและเรื่องสั้นที่ปัจจุบันมีการตีพิมพ์ไปแล้วรวม ๙ เล่ม ได้แก่ *ฆาตกรรมกลางทะเล* (๒๕๕๖), *คดีฝันางตะเคียน* (๒๕๕๗), *ฆาตกรรมจักรราศี* (๒๕๕๑), *คดีเจ็ดแพะ* (๒๕๕๓), *คดีล่าคนเจ้าชู้* (๒๕๕๖), *คดีศพล่องหน* (๒๕๕๗), *คดีหนอนนิยาย* (๒๕๕๘), *คดีสามเงา* (๒๕๖๑) และ *ฆาตกรรมกุหลาบดำ* (๒๕๖๓) ในบทความวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะเล่มที่เป็นนวนิยายจำนวน ๒ เล่ม ได้แก่ *ฆาตกรรมจักรราศี* และ *คดีหนอนนิยาย* เนื่องจากเป็นนวนิยายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมที่ซับซ้อน และมีอาชญากรที่มีภูมิหลังเกี่ยวเนื่องกับการถูกกดทับและการหลีกหนีอย่างชัดเจน

๒. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาประเด็นการถูกกดทับและการหลีกหนีของตัวละครอาชญากรในอาชญาวิทยาชุด*ฟุ่มรั้ก พานสิงห์* ของวินทร์ เลียววาริณ

๓. โลกอับลักษณ์: โลกแห่งการถูกกดทับและการสูญเสีย

จากการศึกษาภูมิหลังของตัวละครอาชญากร ได้แก่ ชายกลาง ทรายทอง ใน *ฆาตกรรมจักรวาล* และกานต์ เกศกำจร ใน *คดีทอนินิยาย* พบว่าผู้แต่งประกอบสร้าง “โลกอับลักษณ์” โดยเชื่อมโยงกับประเด็นการถูกกดทับและการสูญเสีย โดย “การถูกกดทับ” ในที่นี้ หมายถึงการถูกข่มให้อยู่ภายใต้อำนาจบางประการ ซึ่งก่อให้เกิดความอึดอัดคับข้องใจ หรือการกดขี่ข่มเหงโดยใช้ความรุนแรงที่อาจนำไปสู่การได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย ในตัวบท ๒ เรื่องที่นำมาศึกษา ปรากฏภาวะการถูกกดทับใน ๔ ลักษณะ ได้แก่ การถูกกดทับด้วยสถานภาพทางสังคม การถูกกดทับด้วยกรอบความเชื่อและค่านิยมของสังคม การถูกกดทับด้วยการกดขี่ข่มเหงโดยใช้ความรุนแรง และการถูกกดทับด้วยอำนาจและความขัดแย้งทางการเมือง

๓.๑ การถูกกดทับด้วยสถานภาพทางสังคม

จากการศึกษาคำนิยามของไพฑูรย์ เครือแก้ว และสุพัตรา เพชรมณี กล่าวโดยสรุปได้ว่า “สถานภาพทางสังคม” หมายถึง ตำแหน่ง หรือสถานะที่แสดงความสูงต่ำหรือแสดงระดับการได้รับการยกย่องของแต่ละบุคคลในสังคม เกณฑ์และประเภทของสถานภาพทางสังคมมีความหลากหลายตามแต่นักวิชาการแต่ละคนจะกำหนดขึ้น แต่ทั้งนี้ก็มีปัจจัยพื้นฐานที่มักใช้ในการพิจารณาระดับสถานภาพทางสังคม เช่น ชชาติกำเนิด ตำแหน่งหน้าที่การงาน ฐานะทางเศรษฐกิจ และการศึกษา เป็นต้น (Pecharamuni, 1947, p. 53-60) อาจจะกล่าวได้ว่าการถูกกดทับด้วยสถานภาพทางสังคมเป็นจุดเริ่มต้นของมุมมองด้านลบของตัวละครชายกลาง ทรายทอง เพราะชีวิตของเขาเริ่มต้นด้วยการถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง มีผลให้เขาสูญเสียสถานภาพทางสังคมกลายเป็นเด็กกำพร้า ไม่มีครอบครัวไร้ญาติ ต่อมาเขาถูกชาวบ้านเก็บไปเลี้ยง แต่แล้วก็ถูกทอดทิ้งอีกครั้งด้วยการส่งไปอยู่ที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า นับเป็นการสูญเสียโอกาสที่จะมีครอบครัวอบอุ่นและโอกาสที่จะมีชีวิตที่มีสถานภาพทางสังคมที่ดีขึ้น

การมีสถานภาพทางสังคมต่ำทำให้เด็กกำพร้าที่ถูกทอดทิ้งเหล่านี้ เป็นกลุ่มเด็กที่มักจะถูกเรียกจากสังคมว่า “เด็กด้อยโอกาส” เพราะถึงแม้จะมีที่อยู่อาศัย และได้รับการศึกษา แต่ก็ไม่มีอาจมีคุณภาพชีวิตที่ดีเทียบเท่ากับกลุ่มเด็กในวัยเดียวกันได้ เพราะมีต้นทุนและทางเลือกในการดำเนินชีวิตที่น้อยกว่า อีกทั้งคนบางกลุ่มในสังคมยังมีทัศนคติต่อเด็กกำพร้าเหล่านี้ในแง่ลบเชิงรังเกียจหรือดูถูกเหยียดหยามอีกด้วย นอกจากนี้สภาพที่ย่ำแย่ของการเป็นเด็กกำพร้าแล้ว การตัดสินใจออกจากบ้านเด็กกำพร้าของชายกลางยังทำให้เขากลายเป็นคนเร่ร่อนในช่วงชีวิตวัยรุ่น ทำให้เขากลายเป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีรายได้เลี้ยงตนเอง มีชีวิตที่แร้นแค้น อาศัยเศษอาหารที่เหลือจากเด็กวัดประทังชีวิต และขาดความอบอุ่น ทำให้บุคลิกของชายกลางดูเศร้าซึมเย็นชา และมีรูปลักษณ์ภายนอกที่ถูกบรรยายว่า “ผอมๆซีดๆ เหมือนคนขาดอาหาร” ด้วยสถานภาพที่ตกต่ำทางสังคมทำให้ชายกลางได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดีจากผู้อื่นในสังคม เช่น เมื่อเขาไปอ่านหนังสือที่ร้านเช่า แล้วไม่มีเงินจ่าย ก็ถูกเจ้าของร้านฉีกหนังสือด้วยความโกรธจัด แล้วบังคับให้เขากินกระดาษเพื่อทำโทษ ทั้งที่ก่อนหน้านี้เมื่อเขากล่าวว่าเดี่ยวให้แม่มาจ่ายเงิน เจ้าของร้านก็ยินยอมให้อ่านต่อไปแต่โดยดี แสดงให้เห็นว่าหากเขาไม่ได้เป็นเด็กกำพร้า ยังคงมีผู้ปกครองหรือมีผู้ดูแล หรืออีกนัยหนึ่งคือมีสถานภาพทางสังคมที่ดีกว่านี้ เขาก็น่าจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่ดีกว่านี้เช่นกัน เด็กกำพร้าอย่างชายกลางจึงเป็นผู้ที่ถูกกดทับอยู่ภายใต้กรอบของสถานภาพในสังคมที่เขาไม่สามารถเลือกได้เองตั้งแต่แรก

การเป็นเด็กกำพร้าที่ถูกทอดทิ้งจึงเหมือนเป็นการถูกโลกลงทัณฑ์ตั้งแต่เริ่มต้นชีวิตของชายกลาง ดังที่เขาได้กล่าวถึงเจ เมืองดอน หนึ่งในตัวละครที่เป็นเด็กกำพร้าในตอนหนึ่งว่า “เขาก็เหมือนผม เป็นกำพร้าที่ถูกโลกลงทัณฑ์เหมือนกัน” (Lyovarin, 2016, p. 233)

๓.๒ การถูกกดทับด้วยกรอบความเชื่อและค่านิยมของสังคม

ความเชื่อและค่านิยมของสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดบรรทัดฐาน และการกระทำของคนในสังคม จากตัวบทที่ใช้ในการศึกษาพบว่า ผู้เขียนได้เลือกใช้ความเชื่อและค่านิยมในเรื่องเพศของสังคมไทยในยุคก่อนมาเป็นประเด็นที่กดทับตัวตนของตัวละคร กานต์ เกศกำจร ถึงแม้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันจะเปิดรับและสร้างความตระหนักรู้

ในเรื่องความหลากหลายทางเพศอย่างกว้างขวางมากขึ้น แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่า สังคมไทยในช่วงก่อนปีพ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งเป็นบริบทสังคมในเรื่อง *ชาติกรรมจักรราศี* ที่พ่อของกานต์เติบโต และช่วงปีพ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๕๑๐ ที่เป็นช่วงเวลาวัยเด็กจนถึงวัยรุ่นของกานต์นั้น กลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศยังไม่ได้รับการยอมรับในสังคมไทยมากเท่าที่ควร ค่านิยมความเป็นหญิงและความเป็นชายถูกฝังรากลึกจนเหมือนเป็นมายาคติในสังคม เช่น เพศหญิงจะต้องนุ่มนวล มีมารยาท เรียบร้อย อ่อนไหว ซักลัว ซ้ำตกใจ และเป็นผู้ตาม ในขณะที่ผู้ชายต้องมีเหตุผล เป็นผู้นำ ทะเยอทะยาน ก้าวร้าว เป็นต้น (Santaprasit, 2000, p. 17) นอกจากนี้การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนระหว่างเพศชายและเพศหญิงนี้ยังได้รับการตอกย้ำด้วยอุดมการณ์ชาตินิยมในยุคของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในระหว่างปีพ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๗ และปีพ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๕๐๐ (Chonwilai, 2019, p. 73) ทำให้กลุ่มบุคคลผู้มีเพศสภาวะหรือเพศวิถีที่ต่างไปจากเพศกระแสหลักในสังคมถูกมองด้วยความแปลกแยกและไม่ได้รับการยอมรับ หนังสือพิมพ์นำเสนอภาพของผู้มีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกันว่าเป็น “ความผิดปกติ” และเป็น “ปัญหา” โดยในปีพ.ศ. ๒๔๙๓ หนังสือพิมพ์สยามนิกร ใช้คำว่า “วิถถาร” เมื่อกล่าวถึงพฤติกรรมทางเพศของผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำบางขวาง นอกจากนี้ยังนำเสนอข้อมูลผ่านบทความของแพทยสมาคมแห่งประเทศไทยว่า พฤติกรรมการแสดงออกเหล่านี้เป็นความผิดปกติทางจิตอย่างหนึ่ง (Chonwilai, 2019, p. 75-82) กลุ่มคนผู้มีความหลากหลายทางเพศในสังคมไทยในขณะนั้นจึงถูกมองและตัดสินไปในเชิงลบเป็นส่วนมาก

กรอบความเชื่อและค่านิยมเรื่องเพศของสังคมไทยในยุคนั้นถูกนำมาผูกให้เป็นสิ่งที่กดทับกานต์ไว้ โดยให้ความต้องการของกานต์สวนทางกับค่านิยมของสังคม ซึ่งเป็นความต้องการของพ่อผู้เป็นที่รักยิ่งด้วย ทำให้ท้ายที่สุดกานต์ก็ต้องยอมสูญเสียความต้องการและตัวตนของเขาไป เพื่อรักษาความคาดหวังที่มีต่อเขา การระแคะระคายของกานต์เขียนไว้ในจดหมายว่า “ตอนเด็กๆ เราทั้งสองชอบปลูกไม้ดอกด้วยกัน พ่อมักดูว่าเขาเมื่อเห็นเขาดูแลการเกิดต้นนั้น พ่อบอกว่าผู้ชายไม่ปลูกดอกไม้แต่ต้องจับปิ่น” (Lyovarin, 2008, p. 157) จากข้อความนี้จะเห็นได้ว่าพ่อของกานต์เป็นผู้ที่ได้รับอิทธิพลจากการอบความเชื่อและค่านิยมเรื่องเพศชายและเพศหญิงในสังคมไทยในยุคนั้นอย่างชัดเจน นอกจากจะถ่ายทอดชุดความคิดดังกล่าวให้ลูกแล้ว พ่อของกานต์ยังใช้

ความรุนแรงลงโทษ เพื่อให้กานต์กลับเข้ามาอยู่ในครอบครัว และปฏิบัติตนตามแบบแผนความเป็นชายชาตรีที่ตนคาดหวังไว้ด้วย ดังที่การะเกดกล่าวไว้ว่า “ครั้งหนึ่งเมื่อเขาอายุเจ็ดขวบ เขาเอาชุดของแม่มาลองสวม พ่อพบเข้าและดุเขาอย่างรุนแรง พี่กานต์ไม่เหมือนผู้ชายทั่วไป อ่อนไหวง่ายเหมือนผู้หญิง พ่อเขากลัวจะไม่เป็นชายชาตรีเท่าที่ควร จึงส่งเขาไปอยู่กับพวกอัครินตำรวจเพื่อหวังให้เขาเข้มแข็งขึ้น” (Lyovarin, 2008, p. 158) จิตแพทย์ที่เคยรักษากานต์กล่าวว่า “เขาเชื่อว่าเขาเป็นผู้หญิงเหมือนน้องสาวของเขา เขาชอบสวมชุดผู้หญิง แต่พ่อทำโทษเขาอย่างหนักเมื่อเห็นเขาลองสวมชุดแม่ เขารักพ่อมาก จึงพยายามลืมนความต้องการส่วนนี้เสีย” (Lyovarin, 2008, p. 230)

พฤติกรรมการแสดงออกในด้านตัวตนความเป็นหญิงของกานต์นี้ ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางด้านชีววิทยา ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเพศวิถีหรือพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ว่าจะเกี่ยวกับเรื่องเพศหรือไม่ก็ตาม ล้วนมีผลมาจากปัจจัยทางชีววิทยาที่เกี่ยวข้องกับสมอง ยีน หรือระดับฮอร์โมนไม่มากนักน้อย แต่อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญเช่นกันก็คือปัจจัยทางจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับสภาพอารมณ์ ระดับความตื่นตัวทางการรู้คิด การพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นต้น (Thaithani, 2021, p. 1-6) ซึ่งในกรณีของกานต์สามารถอธิบายได้โดยใช้หลักแนวคิดจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในเรื่องพัฒนาการบุคลิกภาพในมนุษย์ ที่จะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงและเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงวัยทารก วัยเด็ก และวัยรุ่น โดยเด็กจะมีการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพไปตามสิ่งแวดล้อมรอบตัวประกอบกัน มีกระบวนการหนึ่งเรียกว่า “การถ่ายแบบ” (Identification) โดยวิธีการถ่ายแบบนี้ “เป็นผลรวมของคุณภาพต่างๆจากสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยเฉพาะจากคนอื่นๆ มาสะสมไว้ในบุคลิกภาพของเราเอง” (Misap, 2016, p. 141) การถ่ายแบบมีสาเหตุหรือเงื่อนไขหลัก ๆ ๔ รูปแบบ แต่จากลักษณะพฤติกรรมของกานต์ที่ลองสวมชุดของแม่และรู้สึกชอบในการสวมใส่ชุดผู้หญิงนั้น น่าจะเกี่ยวข้องกับการถ่ายแบบชนิดที่ ๓ มากที่สุด คือ “การถ่ายแบบตามสิ่งที่สูญเสีย” หมายถึง การถ่ายแบบที่เกิดขึ้น “เมื่อคนรู้สึกสูญเสียหรือไม่สามารถจะเป็นเจ้าของสิ่งใดได้ เขาอาจใช้ความพยายามหรือทำความเข้าใจมั่นกับตัวเองโดยการทำให้เหมือนกับสิ่งนั้นๆเสียเลย” (Misap, 2016, p. 146) กานต์สูญเสียผู้เป็นแม่ไปตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นจึงอาจเกิดการเลียนแบบเพื่อเป็นการทดแทนสิ่งที่สูญเสียไป โดยกานต์ผู้มีความอ่อนไหวและมักชอบอะไรในแนวทางของ

เพศหญิง เช่น การชอบดอกไม้เป็นทุนเดิมอยู่แล้วนั้น อาจมีความชื่นชมในตัวแม่ และอยากจะเป็นแบบแม่มากกว่าพ่อ เมื่อสูญเสียแม่ไป กานต์จึงชอบที่จะสวมชุดผู้หญิง และแสดงออกตัวตนเพศหญิงเพื่อทดแทน และรักษาตัวตนของแม่ที่เขาไม่มีอีกต่อไป แล้ว

การที่พ่อผู้ยึดติดต่อค่านิยมและกรอบความเป็นชายและหญิงในสังคมไทยมาก ถึงขั้นทำโทษและบีบบังคับให้กานต์กดความต้องการที่จะเป็นเพศหญิงของเขาไว้ ส่งผลให้ตัวตนของเขาสิ้นคลอน ต้องทำในสิ่งที่สังคมและพ่อบอกว่าควรทำ และพยายามอย่างยิ่งที่จะไม่แสดงความเป็นหญิงของตัวเองออกมา การถูกกดทับด้วยกรอบความเชื่อและค่านิยมของสังคมในเรื่องเพศนี้ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เขาหมดความเคารพและหมดความภาคภูมิใจในตัวตนของตัวเองที่เป็น “กานต์ เกศกำจร”

๓.๓ การถูกกดทับด้วยการกดขี่ข่มเหงโดยใช้ความรุนแรง

องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความคำว่า “ความรุนแรง” (Violence) ไว้ว่า “การกระทำที่มีเจตนาใช้กำลังหรืออำนาจทางกาย เพื่อข่มขู่บังคับหรือแสดงอำนาจ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคลอื่นหรือชุมชน ทั้งนี้ยอมก่อให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการเจริญงอกงามหรือการกีดกันหรือปิดกั้น ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ” (Chinlamprasert, 2002 cited in Pramahant, 2017, p. 15) จากการศึกษาพบว่าตัวละครอาชญากรในเรื่องมีภาวะถูกกดทับโดยการกดขี่ข่มเหงโดยใช้ความรุนแรง ๒ ลักษณะคือ การถูกกลั่นแกล้ง (Bullying) และการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

๓.๓.๑ การถูกกลั่นแกล้ง (Bullying)

การถูกกลั่นแกล้งหรือ Bullying เป็นประเด็นทางสังคมที่ผู้คนให้ความสำคัญกันทั่วโลกในสังคมปัจจุบัน โดยการถูกกลั่นแกล้งเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การดูถูกดูแคลนหรือการเหยียดหยามด้วยวาจาและการกระทำที่มีความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้อง การกระทำเหล่านี้มีผลต่อสภาพจิตใจและร่างกายของผู้ถูกรกระทำทั้งในระดับเล็กน้อย เช่น การสูญเสียความมั่นใจ ไปจนถึงระดับร้ายแรง เช่น ทุพพลภาพหรือมีอาการทางจิต จากตัวบทอาชญากรรมพบว่าผู้แต่งได้นำเอาประเด็นการกลั่นแกล้งนี้

เข้ามาผูกเป็นปมปัญหาภายในใจของตัวละครอาชญากรในวัยเด็กที่ถูกกดขี่ข่มเหงและถูกกลั่นแกล้งต่าง ๆ นานาจากเพื่อนในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าเดียวกัน เหตุเพราะเขา ดูอ่อนแอ รูปร่างผอมบาง และค่อนข้างเป็นเด็กเก็บตัว ไม่สู้คน

“มีอยู่วันหนึ่งชายกลางไปนั่งอ่านหนังสือในสวน ชำนาญ กับเพื่อนอีกคนจับชายกลางมัดติดต้นไม้ เอารังมดแดงยัดใส่ ภายในเสื้อ ตอนที่ชายกลางกลับมา นั้น ตัวแดงเป็นจุดบวมแดง ทั้งตัว เป็นไข้สูง ... บางทีก็ทำเรื่องห้ามๆ อย่างเช่นเอาขี้หมาไปไว้ บนเตียงเขาเอาหมามุ่ยไปโรยบนหมอนเขา ... วรพลก็ชอบแกล้งเขา เหมือนกัน ... ครั้งหนึ่งวรพลหลอกเขาไปที่ห้องเก็บของแล้ว ล็อคห้องไว้ ชายกลางร้องไห้ ฉันได้ยินเสียง แล้วไปเปิดประตู ปรากฏว่าเขาตกใจกลัวจนปัสสาวะราดตัวสั่นเทา เพราะในห้อง มีคางคกสองสามตัว เป็นการเล่นพิเรนทร์ของวรพล” (Lyovarin, 2016, p. 203)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าการถูกกลั่นแกล้งนี้ทำให้ชายกลางมีบาดแผล ทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนมีผลต่อเขาในระยะยาว “ชีวิตเขาถูกกระทำอย่างนี้ตลอด หลายปีที่อยู่ที่นี่ เขากลายเป็นเด็กซึมเศร้า ไม่พูดจากับใคร” (Lyovarin, 2016, p. 205) โลกของชายกลางในวัยเด็กจึงเริ่มกลายเป็นโลกที่หม่นหมองลงเรื่อย ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ใหญ่ที่รับรู้และสามารถจะหยุดยั้งความเลวร้าย อีกทั้งเป็นแสงสว่างให้แก่เขาได้ ก็กลับเพิกเฉย ไม่ได้ยื่นมือเข้ามาแก้ไขจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอ้างว่า “เด็ก ๆ เล่นกันสนุกๆอย่าทำเป็นเรื่องใหญ่เลย” (Lyovarin, 2016, p. 206) แต่จากผลกระทบที่ชายกลางได้รับแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการปล่อยปละละเลยและคิดเพียงว่า เรื่องนี้เป็นการเล่นกันของเด็กๆนั้น สามารถทำลายชีวิตเด็กคนหนึ่งได้มากเพียงใด หากแม้ผู้ใหญ่ตระหนักและยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ ชีวิตของชายกลางก็อาจจะไม่ต้องประสบกับความทุกข์อันแสนสาหัสจนทำให้ชีวิตของเขาพัง ก็เป็นได้ การประกอบสร้างภูมิหลังในส่วนของการถูกกลั่นแกล้งของชายกลางนี้ นอกจากจะสะท้อนปัญหาการกลั่นแกล้ง เพื่อให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงผลกระทบต่อสภาพจิตใจและร่างกายของผู้ถูกกลั่นแกล้งแล้ว ยังวิพากษ์วิจารณ์และชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการปล่อยปละละเลยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาการกลั่นแกล้งในสังคมอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ชีวิตชายกลางในวัยเด็กถูกกดทับและถูกกดขี่ข่มเหงมากมาย สูญเสียทั้งสถานภาพชนชั้นทางสังคม สูญเสียโอกาสมีคุณภาพชีวิตที่ดี สูญเสียความมั่นใจในตนเอง กลายเป็นเด็กที่ไม่ค่อยพูดและไม่ไวใจใคร อีกทั้งยังสูญเสียสุขภาพจิตให้กับโลกของการกลั่นแกล้งภายในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าด้วย แต่ถึงกระนั้นผู้เขียนก็ยังเพิ่มความอับปลั๊กชันให้แก่โลกของเขาอีกด้วยการถูกล่วงละเมิดทางเพศด้วย

๓.๓.๒ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ

การล่วงละเมิดทางเพศถือเป็นอีกหนึ่งปัญหาใหญ่ในสังคมที่มีมาอย่างยาวนาน ผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศย่อมได้รับความเจ็บปวดทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างสาหัส ผู้แต่งได้นำเอาประเด็นนี้มาสร้างความเลวร้ายให้กับชีวิตของชายกลางซ้ำหนักยิ่งขึ้นไปอีก โดยการให้ผู้อำนวยความสะดวกเลี้ยงเด็กกำพร้าก่อเหตุทารุณกรรมทางเพศกับเขา โดยไม่เพียงแต่บังคับขืนใจเท่านั้น แต่ยังมีการทำร้ายร่างกายด้วย ดังคำบอกเล่าที่ว่า

“วันหนึ่งตอนค่ำฉันได้ยินเสียงร้องไห้ เมื่อไปที่ต้นเสียงก็พบชายกลางร้องไห้อยู่ เขากำลังเจ็บแผลที่หว่างขา ฉันคาดคั้นเขาอยู่นานกว่าเขาจะยอมให้ฉันดูแผล แผลของเขาอยู่ที่อวัยวะเพศ มันมีรอยเหมือนมิดกรีต ... ชายกลางบอกว่า ผอ. สุวีร์เรียกเขาไปที่ห้องสั่งให้เขาถอดกางเกงออก แล้วจะกระทำชำเรา เขาไม่ยอม ผอ. สุวีร์จึงเอามิดกรีตที่อวัยวะเพศของเขาเพื่อให้เลือดไหลซิบๆ ขู่ว่าถ้าบอกใคร จะตัดให้ขาดแล้วจะไล่ออกไปอยู่ตามถนน เขาจึงยอมให้ ผอ. กระทำตามใจชอบ ... ฉันใส่ยาให้เขา เขานอนร้องครวญครางทั้งคืนเพราะความเจ็บ แผลบวม ผ่านไปสองวันแผลก็ดีขึ้นผ่านไประยะหนึ่งอาทิตย์ แผลของชายกลางหาย แต่เขาซึมไปตอนนั้นเขาอายุแค่สิบกว่าขวบ ฉันไม่รู้ว่ามีเหตุการณ์นั้นเปลี่ยนเขาจากชายเป็นสับสนทางเพศหรือเปล่า แต่ที่สำคัญคือ...มันไม่ใช่ครั้งแรกของเขา มันมีแผลเป็นหลายรอย ก่อนหน้าที่ฉันรู้” (Lyovarín, 2016, p. 204-205)

จากการบอกเล่าของผู้ดูแลสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าข้างต้น ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความทุกข์ทรมานของการมีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้ของชายกลางในวัยเพียงสิบกว่าขวบอย่างชัดเจน เหตุการณ์การถูกล่วงละเมิดทางเพศนี้ทำให้เขาสูญเสียสิทธิในร่างกายของตนเอง สูญเสียสมรรถภาพทางเพศ และที่สำคัญคือสูญเสียความปกติของสภาพจิตใจจากที่ถูกกลั่นแกล้งโดยเพื่อน ๆ จนเริ่มมีอาการซึมเศร้า เมื่อต้องมาเผชิญกับการถูกทารุณกรรมเช่นนี้ ก็ยิ่งทำให้เกิดบาดแผลอันแสนสาหัสในจิตใจของชายกลาง นอกจากนี้ คำบอกเล่าที่ว่า “ฉันไม่รู้ว่าการณ์นั้นเปลี่ยนเขาจากชายเป็นสับสนทางเพศหรือเปล่า” (Lyovarin, 2016, p. 205) ยังอาจตีความได้ว่าตัวตนของชายกลางในวัยเด็กอาจถูกกลั่นแกล้งจนหายไปและทำให้เขาสูญเสียตัวตนความเป็นชายในที่สุด ทั้งในด้านความรู้สึกและสมรรถภาพทางเพศ จากคำให้การของสาวขายบริการที่ชายกลางพยายามจะใช้บริการที่กล่าวว่า “ไม่สำเร็จค่ะ เขามีปัญหาแข็งตัว... เอ้อ! ของเขามีรอยบาดแผลเหมือนเกิดอุบัติเหตุมาก่อน รอยเหมือนถูกมีดบาด” (Lyovarin, 2016, p. 173) คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าบาดแผลจากการถูกกระทำด้วยความรุนแรงในวัยเด็กไม่ใช่เป็นเพียงบาดแผลทางกาย แต่เป็นแผลเป็นในใจที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถภาพทางเพศของเขาจนถึงวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้ก็สืบพุ่มรักยังได้วิเคราะห์สาเหตุการตั้งชื่อปลอมของชายกลางไว้ว่า “ตอนนั้นไม่รู้แล้วทำไมหนอนจึงใช้ชื่อ บุรพา นิรปราชิต เพราะเขามีความคล้ายตัวละครนี้มากกว่าตัวอื่นๆ เขามีปัญหาทางเพศ” (Lyovarin, 2016, p. 181) ชื่อ “บุรพา นิรปราชิต” นี้ เชื่อมโยงกับตัวละครตั้งชื่อปุกปาย จากเรื่อง *ผู้กล้าหาญคะนอง* หรือ *กระบี่เย้ยยุทธจักร* โดยตั้งชื่อแปลว่า ทิศตะวันออก และปุกปายแปลว่าไม่แพ้ ดังนั้นชื่อ “บุรพา” อันหมายถึงทิศตะวันออก และ “นิรปราชิต” อันหมายถึงปราศจากความพ่ายแพ้ จึงสอดคล้องกันอย่างลงตัว การที่ชายกลางมีบาดแผลที่อวัยวะเพศและทูปพลภาพ อาจเป็นบมฝังใจหรือเป็นปมด้อย จึงเลือกที่จะใช้ชื่อปลอมตามตัวละครที่มีปัญหาทางเพศคล้ายกับตน แต่มีที่มาของปัญหาที่น่าชื่นชม เพราะตั้งชื่อปุกปายเป็นผู้ที่ตอนตนเองเพื่อฝึกวิชาจากคัมภีร์พิชิตมาร การใช้ชื่อตามตัวละครตัวนี้ในทางหนึ่งจึงอาจจะเป็นการเยียวยาจิตใจของตัวเองให้รู้สึกดีขึ้น และสร้างความมั่นใจในตัวตนของตนเองที่สูญเสียไปจากปัญหาทางเพศที่เป็นอยู่ ก็เป็นไปได้

นอกจากการนำเสนอปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศแล้ว ผู้แต่งยังนำเสนอประเด็นเรื่องการเพิกเฉยละเลยต่อปัญหาการกลั่นแกล้ง และการเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ความรุนแรงและการทารุณกรรมทางเพศด้วย โดยผู้ดูแลผู้เป็นที่พึ่งของชายกลางในขณะนั้นปล่อยเรื่องนี้ผ่านไปด้วยเหตุผลที่ว่า “ฉันไม่กล้า ฉันทำอย่างนั้นไม่ได้ ผอ. เคยมีพระคุณกับครอบครัวฉัน เคยให้เงินช่วยสามิฉันตอนป่วยหนัก ฉันยังเสียใจทุกวันนี้ แต่ฉันก็เปลี่ยนเหตุการณ์ในอดีตไม่ได้” (Lyovarín, 2016, p. 205) จุดนี้จึงวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้ใหญ่ที่ไม่ได้เลือกความถูกต้อง และยื่นมือเข้าช่วยเหลือแม้จะเห็นปัญหาและมีหลักฐานอย่างชัดเจน จนส่งผลที่ร้ายแรงตามมา แสดงให้เห็นว่าหากคุณคือคนที่เพิกเฉยต่อการกระทำความรุนแรง ไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตาม คุณก็สามารถเป็นส่วนหนึ่งของการทำลายชีวิตคนอีกคนหนึ่งได้เช่นกัน

การถูกกดทับด้วยปัจจัยต่างๆที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้โลกของชายกลางเต็มไปด้วยความทุกข์และการสูญเสีย ส่งผลต่อสภาพจิตใจและโลกทัศน์ของเขาโดยตรง แสดงออกมาผ่านทางแวตตาและบุคลิกของเขาอย่างชัดเจน เช่น กล่าวถึงสายตาของเขาว่า “สีหน้าของเด็กคนนั้นนิ่งสนิทเรียบเฉยเหมือนสวมหน้ากาก แต่แวตตาของเขาเหมือนสัตว์ร้าย” (Lyovarín, 2016, p. 163) และกล่าวถึงสายตาของเขาขณะที่กำลังจะก่อเหตุว่า “นัยน์ตาคู่นั้นฉายแววแห่งความเกลียดชังและกระหายเลือด” (Lyovarín, 2016, p. 11) เป็นที่น่าสังเกตว่า การกล่าวถึงแวตตาของชายกลางตั้งแต่วัยเด็ก จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาเป็นอาชญากรโดยใช้คำในแง่ลบ ทั้งความเกลียดชัง กระหายเลือด และเหมือนสัตว์ร้าย แสดงให้เห็นถึงความทุกข์ ความเฉยชา ความเกลียดชังต่อโลก และความผิดปกติของจิตใจที่ก่อตัวและสะสมมาเป็นเวลานานตั้งแต่ตกเป็นผู้ถูกกดทับจากสังคมในวัยเด็ก

๓.๔ การถูกกดทับด้วยอำนาจและความขัดแย้งทางการเมือง

ในส่วนของกานต์ เกศกำจร นอกจากจะมีการสูญเสียตัวตนไปจากการถูกกดทับด้วยกรอบเรื่องเพศของสังคมที่ได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้แล้ว ผู้แต่งยังใช้ความสูญเสียจากความรุนแรงทางการเมืองมาสร้างบาดแผลให้แก่ชีวิตของเขาด้วย โดยบริบทของเรื่อง*ฆาตกรรมจักรราศี*เป็นบริบทการเมืองในช่วงพ.ศ. ๒๔๙๐-๒๕๐๐ ที่มีการกวาดล้างกลุ่มคนที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างตรงไปตรงมา ทำให้เกิด

ความเข้าใจผิดว่าพ่อของกานต์เป็นผู้ฆ่าครูโฆแสง สุพรรณรุ่ง ซึ่ง “เป็นหนึ่งในนักแต่งเพลงชีวิตช่วงพ.ศ. ๒๔๙๐ หลายเพลงของเขาต่อต้านความอยุติธรรมในสังคมและความฉ้อฉลของรัฐ เบื้องบนจึงส่งคนไปเก็บเขาเสีย” (Lyovarin, 2008, p. 115) ต่อมาสมบุญลูกชายของครูโฆแสงเกิดความพยายาบ ต้องการล้างแค้นให้พ่อ จึงบุกไปยังพ่อของกานต์เสียชีวิต เมื่อสมบุญไปมอบตัว ตำรวจผู้เห็นเหตุการณ์ก็เล่าว่า

“ชายคนหนึ่งวิ่งออกจากเรือนตรงเข้าไปชกต่อยทำร้ายสมบุญ ผมห้ามเอาไว้ ชายคนนั้นคือกานต์ ลูกชายของกฤษณ์ เขาโกรธแค้นมากที่พ่อของเขาถูกสมบุญยิงตาย กานต์วิ่งกลับเข้าบ้านไป แล้วถือปืนออกมาจ่อหัวสมบุญ ... กานต์นั่งไปครู่หนึ่งแล้วถ่มน้ำลายใส่หน้าสมบุญ” (Lyovarin, 2008, p. 116-117)

จะเห็นได้ว่าถึงแม้กานต์จะไม่ใช่นักกระทำหรือเป็นผู้รับความรุนแรงโดยตรง แต่เขาเป็นผู้ที่รับรู้เหตุการณ์การเสียชีวิตของพ่อที่เขารักมาก อันมีต้นเหตุมาจากความรุนแรงทางการเมือง และเป็นการใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่องในการกลับมาล้างแค้นด้วย เหตุการณ์ความรุนแรงนี้จึงส่งผลกระทบต่อจิตใจของเขาเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการกระทำของเขานับตั้งแต่การเข้าไปชกต่อย เอาปืนจ่อหัว และถ่มน้ำลายใส่หน้าสมบุญ ตลอดจนการหมกมุ่นและพยายามตามฆ่าลายชีวิตของสมบุญ เพราะหลังจากที่สมบุญมอบตัวแล้ว นายตำรวจที่เห็นความดีของสมบุญกลับปล่อยให้เขาหนีไป อีกทั้งสมบุญยังแอบรักกับน้องสาวแท้ๆของเขาด้วย ดังนั้นกานต์จึงรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมและในเมื่อโลกไม่ลงโทษคนที่ฆ่าพ่อของเขา เขาจึงพยายามที่จะทำให้สมบุญต้องชดใช้กรรมในสิ่งที่ทำด้วยตัวเอง ในแง่นี้ นอกจากกานต์จะสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักไปแล้ว เขายังต้องสูญเสียเป้าหมายในการใช้ชีวิตแต่เดิม เพื่อใช้ทั้งชีวิตขำระแค้นแทนพ่ออีกด้วย

จากที่กล่าวมานี้จึงจะเห็นได้ว่าเหตุการณ์เลวร้ายที่ตัวละครต้องเผชิญมีผลโดยตรงต่อความรู้สึกและโลกทัศน์ของตัวละคร การถูกกดทับและการสูญเสียจึงเป็นสองอย่างที่ผู้เขียนใช้เป็นองค์ประกอบหลักในการสร้าง “โลกอัปลักษณ์” ที่เต็มไปด้วยความทุกข์ของทั้งชายกลาง ทราหยทอง และกานต์ เกศกัจจร เมื่อเกิดความทุกข์และการสูญเสียจนยากจะรับไหวตัวละครทั้งสองจึงพยายามหลีกเลี่ยงหนีด้วยการสร้างตัวตนใหม่ในรูปแบบที่แตกต่างกันไป เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ในสังคม

๔. การหลีกเลี่ยงและการสร้างตัวตนใหม่เพื่อการดำรงอยู่

การมีตัวตนและมีพื้นที่อยู่ในสังคมใดสังคมหนึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิต เพราะการมีตัวตน การรู้จักตัวเอง การมีหน้าที่ และมีคนยอมรับ ทำให้มนุษย์แต่ละคนเห็นคุณค่าและรักในชีวิตของตัวเอง ดังนั้นการสูญเสียตัวตนหรือการเห็นว่าตัวตนของตัวเองนั้นด้อยค่าจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเป็นทุกข์ การถูกกดทับและการสูญเสียทั้งหมดของตัวละครกานต์ เกศกัจจ และชายกลาง ทราหยอง ทำให้เกิดการพยายามหาทางหลีกเลี่ยง และเกิดการสร้างตัวตนใหม่ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปซึ่งท้ายที่สุดก็นำไปสู่การเกิดอาการทางจิตที่ยากแก่การควบคุม และเป็นภัยต่อสังคม

๔.๑ จักรราศี: อาชญากรผู้มี ๒ ตัวตน

สำหรับกานต์ ผู้ที่ถูกกดทับความต้องการทางเพศที่แท้จริงของตนเองเอาไว้ ทำให้ตัวตนของเขาสั่นคลอน เพราะเกิดความรู้สึกที่ว่าสิ่งที่เขาเป็นคือสิ่งที่ไม่ควรเป็น อาจอธิบายรูปแบบกลไกการตอบสนองของเขาได้ด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอิด อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ หากจะกล่าวให้เข้าใจโดยง่าย อิดคือกลไกการสนองความต้องการ และขจัดความตึงเครียดในร่างกายโดยปราศจากการควบคุมหรือยั้งคิด ส่วนซูเปอร์อีโก้คือกลไกที่ทำงานโดยใช้ความเป็นอุดมคติหรือกรอบศีลธรรม จรรยาที่บุคคลเรียนรู้และพัฒนามาจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยเฉพาะจากพ่อแม่ที่เป็นผู้สอน ควบคุม ให้รางวัล และทำโทษลูกในวัยเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยตีกรอบศีลธรรมของซูเปอร์อีโก้ในตัวลูก ส่วนกลไกสุดท้ายคืออีโก้ เป็นส่วนที่ควบคุมจัดการอิดและซูเปอร์อีโก้ให้มีความสมดุลสอดคล้องกัน “คนที่ปรับปรุงตัวดีอีโก้จะเป็นผู้บริหารบุคลิกภาพทั้งหมดโดยสามารถควบคุมอิดและซูเปอร์อีโก้ไว้ได้ และจัดการความต้องการของตนให้สอดคล้องกับโลกภายนอกอย่างราบรื่น โดยได้รับการตอบสนองครบถ้วนตามสมควร” (Misap, 2016, p. 65)

ดังนั้น อาจเทียบได้ว่าอิดของกานต์คือความต้องการแสดงออกตัวตนเพศหญิง ในขณะที่ซูเปอร์อีโก้คือชุดความคิดที่ว่า การแสดงออกในลักษณะเพศหญิงนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี เพราะเรียนรู้มาจากการถูกทำโทษอย่างรุนแรงจากพ่อ อีโก้ซึ่งเป็นส่วนควบคุม จึงต้องส่งแรงต้านกดทับความต้องการของอิดเอาไว้ เพื่อตอบสนองแรงส่ง

ทางศีลธรรมที่มาจากซูเปอร์ฮีก็ว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ เมื่อพลังของฮีโร่ก็สามารถควบคุมทุกอย่างได้ กานต์จึงทศความเป็นหญิงไว้ได้อย่างที่พ่อต้องการ แต่ในขณะที่เดียวกันอดีตหรือความต้องการนั้นก็ไม่ได้สูญสลายหายไป ดังนั้นภายในตัวตนของกานต์จึงเหมือนมีความขัดแย้งระหว่างอดีตและฮีโร่ที่อยู่ตลอดเวลา เกิดเป็นความตึงเครียดและความเก็บกดที่ค่อย ๆ สะสมไปเรื่อย ๆ

เมื่อกานต์ถูกส่งไปอยู่กับอัศวินตำรวจเพื่อเสริมสร้างความเป็นชายชาติกรอย่างที่ต้องการ จึงยังทำให้เขาเกิดการพยายามหลีกเลี่ยงจากตัวตนเดิมที่รู้สึกว่าจะไม่ควรเป็น โดยการพยายามที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหม่ ทั้งความคิดความเชื่อ ค่านิยม และการกระทำ เขาจึงได้สร้างตัวตนใหม่ขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว กานต์ยึดเอาจำเนียรหนึ่งในอัศวินตำรวจผู้เป็นที่ชื่นชมของเหล่าลูกน้อง ทั้งรูปหล่อ และเก่งเรื่องปืนและเหล่ายาเป็นต้นแบบ จากสภาพแวดล้อมที่ใช้ความรุนแรงและใช้อาวุธเป็นเรื่องปกติ ผนวกกับการพยายามที่จะแสดงออกถึงความเป็นชายให้ได้มากที่สุดของกานต์ จึงหล่อหลอมให้เขากลายเป็นคนชอบอาวุธ และเห็นการใช้ความรุนแรงจนเคยชินและไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี แม้แต่น้องสาวของเขาก็เชื่อว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในตัวกานต์ได้รับการปลูกฝังมาจากกลุ่มอัศวินตำรวจ ดังที่เธอได้กล่าวว่า “พี่กานต์เคยบอกว่หากฉันมีลูกกับบรูณ์ จะตามไปฆ่าให้หมดโคตร ฉันเชื่อว่าความรุนแรงของเขาส่วนหนึ่งคงมาจากการที่เขาถูกเลี้ยงมาอย่างหนักเลงตอนที่อยู่กับเพื่อนของพ่อที่กรุงเทพฯ” (Lyovarín, 2008, p. 158) ในช่วงเวลาที่ใช้ชีวิตอยู่กับอัศวินตำรวจนี้ อาจกล่าวได้ว่าซูเปอร์ฮีโร่ของกานต์ ที่ก่อนหน้านี้ได้รับการปลูกฝังจากพ่อว่าความเป็นชายชาติกรในอุดมคติคือสิ่งที่ถูกต้องและดีเลิศ ถูกตอกย้ำและเพิ่มความเข้มข้นของความเชื่อนี้ยิ่งขึ้นไปอีก ทักษะที่ผิดเกี่ยวกับตัวตนเพศชายของกานต์จึงได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

อย่างไรก็ตาม กานต์ก็ไม่สามารถละทิ้งตัวตนเพศหญิงไปได้ทั้งหมด ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า อดีตหรือสัญชาตญาณความต้องการในการแสดงตัวตนความเป็นหญิงของกานต์ไม่ได้หายไปไหน แต่ถูกฮีโร่กดเอาไว้ เพื่อให้แสดงออกไปตามค่านิยมของสังคม ดังนั้นความเป็นหญิงที่อยู่ภายในจึงแสดงออกมาบ้างเป็นครั้งคราวเมื่อแรงส่งของอดีตขณะแรงด้านของฮีโร่ได้ โดยจะเห็นได้จากคำบอกเล่าของน้องสาวที่กล่าวว่า “ฉันเคยเห็นชุดผู้หญิง ลิปสติก และน้ำหอมในตู้เสื้อผ้าของเขา ฉันเริ่มคิด

ว่าเขาอาจเพี้ยน ฉันกลัวเขาเป็นบ้า แต่ฉันก็ไม่ได้พูดกับเขาในเรื่องนี้” (Lyovarin, 2008, p. 158) จุดนี้จึงเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความสับสนระหว่างตัวตนเพศชาย และเพศหญิงของกานต์ ที่เขาไม่สามารถเลือกจะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเด็ดขาด เปรียบเสมือนต่อสู้อะหว่างอดีตและอู่ที่ เป็นฝ่ายควบคุมอยู่ตลอดเวลา แต่จากการกระทำของเขา ก็แสดงออกว่าความต้องการที่จะแสดงตัวตนเพศชายมีมากกว่า ไม่ใช่เพียงเพราะถูกพอบังคับเท่านั้น แต่หลังจากผ่านการไปอยู่ในสังคมใหม่ทำให้เขารู้สึกถึงการมีตัวตนในสังคม การได้รับการยอมรับ ทั้งจากคนในสังคมนั้น และจากพ่อ ของเขาเอง ดังนั้นในทัศนะของกานต์ ตัวตนเพศชายจึงเป็นตัวตนที่มีคุณค่ามากกว่า ตัวตนเพศหญิงที่เขาต้องการละทิ้ง การสูญเสียพ่อและน้องสาวส่งผลกระทบต่อ สภาพจิตใจของเขาอย่างรุนแรง เขาจึงละทิ้งตัวตนของ “กานต์ เกศกำจร” ซึ่งหมายถึง ตัวตนที่มีความเป็นเพศหญิงสูง อ่อนแอ และอ่อนหวาน แล้วเปลี่ยนมาใช้ชื่อ “จักรราศี” เพื่อแสดงตัวตนเพศชายที่แข็งแกร่งแทน เมื่อผนวกกับความแค้นในจิตใจ ทำให้ตัวตน ของจักรราศียิ่งทวีความโหดเหี้ยมและไร้ความปรานีใด ๆ ท้ายที่สุดจิตแพทย์ก็ระบุว่า กานต์หรือจักรราศีมีอาการของโรค ๒ บุคลิกภาพ หรือโรค ๒ อັดลัษณ์ (Double Personality Disorder) คือมี ๒ ตัวตนในคนเดียว และจะสลับกันออกมาแสดงตัวตน ตามแต่สถานการณ์ที่มากกระตุ้น

จากความแค้นที่มีต่อสมบุญ คนที่ฆ่าพ่อและพรากน้องสาวไปจากตน ผนวก กับอาการทางจิตที่เกิดขึ้นจากการถูกกดทับความต้องการทางเพศและความเครียด จากการพยายามทำลายชีวิตสมบุญ ทำให้จักรราศีเลือกที่จะกลายเป็นอาชญากร โดยการรับจ้างฆ่า หรือเรียกได้ว่าเป็นฆาตกรอาชีพ การฆ่าของจักรราศีแสดงให้เห็น ถึงลักษณะของความผิดปกติทางจิตบางประการ คือมีลักษณะการฆ่าที่ใจเย็น โหดเหี้ยม ดังฆาตกรรมครั้งแรกที่ปรากฏในเรื่องที่มีคำบรรยายลักษณะการก่อเหตุไว้ว่า “ฆาตกร จ๋อยิงศรไพร กะให้กระสุนแตกในร่างของเขา เพื่อรับประกันว่าตายแน่นอน และต้อง รอให้ศรไพรไขกระดูกลงมาก่อนด้วย” (Lyovarin, 2008, p. 17) ลักษณะสำคัญอีก ประการหนึ่ง que แสดงให้เห็นความผิดปกติจากการฆาตกรรมทั่วไปก็คือ การเคารพบูชา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนการฆาตกรรม ด้วยการมอบพวงมาลัยหรือช่อดอกกระเกตคาคดผ้าดำ และพระนารทให้เหยื่อเพื่อเป็นการขอขมาที่ ต้องฆ่า แสดงให้เห็นถึงการไร้ความรู้สึก ผิดต่อการกระทำของตน เพราะเขามองว่าการฆ่านักวิ่งและบูชาพระนารทของตนนั้น

เป็นการฆ่าที่บริสุทธิ์เพื่อรักษาภาพความสวยงามของนักร้องเอาไว้ตลอดไป

การบูชาในเชิงพิธีกรรมเช่นนี้อาจมองในอีกแง่หนึ่งได้ว่าเป็นรูปแบบวิธีการที่ พิถีพิถันเหมือนลักษณะนิสัยของเพศหญิง อีกทั้งการก่อเหตุยังมีข้อสังเกตบาง ประการที่สื่อให้เห็นว่าจักรราศีกีก็ยังคงแสดงตัวตนเพศหญิงอยู่ แม้จะคิดว่าได้ ละทิ้งตัวตนเพศหญิงไปแล้วก็ตาม ได้แก่ การใส่ต่างหู ซึ่งพุ่มรักพบต่างหูตกอยู่ในที่ เกิดเหตุตั้งคำบรรยายตอนหนึ่งที่ว่า “นักร้องไปที่พยานวัตถุชิ้นหนึ่งที่พื้นรถ สารวัตร มองตามแล้วหยิบวัตถุชิ้นนั้นขึ้นมาจากพื้นรถ เป็นตุ้มหูทรงวงแหวนเงินข้างหนึ่ง” (Lyovarin, 2016, p. 46) นอกจากนี้กานต์ยังใช้น้ำหอมอยู่เสมอด้วย โดยผู้เขียนได้ เน้นย้ำถึงเรื่องกลิ่นน้ำหอมแทบทุกครั้งของการก่อเหตุของเขา เช่น ก่อนศรไพร ไกรสรณ์ตาย มีการบรรยายว่า “ก่อนลมหายใจสุดท้าย เขาได้กลิ่นหอมพุ่งจู่ใจของ ดอกไม้” (Lyovarin, 2016, p. 12) และตอนที่พุ่มรักไปพบจิตแพทย์ แล้วจักรราศีซ่อนตัว อยู่ในห้องก็มีคำบรรยายว่า “เขาล้ายได้กลิ่นน้ำหอมในห้องนั้น อาจเป็นกลิ่นดอกไม้...” (Lyovarin, 2016, p. 229)

การที่ผู้เขียนพยายามที่จะสอดแทรกความเป็นตัวตนเพศหญิงของจักรราศี เอาไว้ในขณะที่ก่อเหตุฆาตกรรม อาจเป็นการสื่อถึงการต่อรองเชิงอำนาจของตัวตน เพศหญิงที่ถูกกดทับไว้ตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นกับตัวตนเพศชายที่พยายามจะแสดงออกและ ครอบงำตัวตนทั้งหมด แต่ไม่สามารถทำได้ เพราะทั้งสองตัวตนไม่อาจจะกานต์หรือ จักรราศีกีก็ล้วนแล้วแต่เป็นคนคนเดียวกัน ไม่สามารถแยกจากกันหรือละทิ้งตัวตนใด ตัวตนหนึ่งไปได้อย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ทั้งนั้นจะเห็นได้ว่าการที่เขาไม่ยอมรับกับตัวตนกานต์ ที่มีความเป็นหญิงสูง มีสาเหตุมาจากการถูกกดทับด้วยกรอบความเชื่อและค่านิยม ในสังคมในวัยเด็กที่ได้กล่าวถึงในหัวข้อก่อนหน้านี้ อีกทั้งช่วงชีวิตของการเป็นกานต์คือ ชีวิตล้มเหลว เนื่องจากถูกพรากทั้งพ่อและน้องสาวไป เป็นช่วงชีวิตที่มีแต่การถูกกดทับ และการสูญเสีย ทำให้เขารู้สึกว่าชีวิตของกานต์คือชีวิตที่ไร้ค่า ไม่มีตัวตน และไม่เป็น ที่ต้องการของใคร ในขณะที่เขามีความภูมิใจในตัวตนจักรราศีมากกว่า เพราะเป็น ตัวตนที่เขามีอำนาจ สามารถปลิดชีพผู้อื่นได้ แข็งแกร่ง มีพื้นที่และมีตัวตนในสังคม เป็นที่ยอมรับในวงการมือปืน สามารถในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตัวเองได้ และไม่ได้ถูกกดขี่ความต้องการเหมือนตอนที่พ่อยังอยู่ อีกทั้งยังเป็นตัวตนที่สามารถ ใช้ทำลายชีวิตของบุรณ ผู้ที่พราวพ้อและน้องสาวของเขาไป ซึ่งถือว่าเป็นการได้

ล้างแค้นสำเร็จตามเป้าหมายที่เขาตั้งใจไว้อีกด้วย

ถึงแม้ว่าการหลีกเลี่ยงหนีด้วยการสร้างตัวตนใหม่ที่เป็นอาชญากรของกานต์ จะเป็นผลลัพธ์ที่เป็นภัยต่อสังคม แต่ก็ไม่ว่าจะปฏิเสธได้ว่า การสร้างตัวตนจักรราศีขึ้นมา นี้ ถือเป็น การหลีกเลี่ยงหนีที่ทำให้เขาสามารถดำเนินชีวิตต่อไปในโลกอัปสักษณ์ที่เขาเกลียด ได้อย่างมีความหมายในมุมมองของเขาเอง และถึงแม้ว่าจักรราศีจะไม่ยอมรับใน ตัวตนที่อ่อนแอของกานต์ ดังที่เขากล่าวอย่างหนักแน่นว่า “ผมไม่ใช่ กานต์ เกศกำจร ผมคือ จักรราศี” (Lyovarin, 2008, p. 258) แต่ในท้ายที่สุดแล้วเขาก็ไม่สามารถลบตัวตนเดิมมันทิ้งไปได้ ดังจะเห็นได้จากการกระทำและการแสดงออกในรูปแบบที่เขาไม่รู้ตัว

๔.๒ หนอน (นิยาย) : ฆาตกรหลายอัตลักษณ์

“ฆาตกรต่อเนื่องหลายรายมีประสบการณ์ความหลัง ที่ขมขื่น โดยมากมักถูกทารุณกรรมทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่าง รุนแรง หรือบางรายถูกล่วงละเมิดทางเพศตั้งแต่ในวัยเยาว์ ทำให้ พบว่าลักษณะการฆาตกรรมของฆาตกรต่อเนื่องมักเกี่ยวพันหรือ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เขาประสบมาในอดีต” (Sripa, 2019, p. 251-252)

ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับฆาตกรต่อเนื่องที่ยกมาข้างต้นนี้ เชื่อมโยงกับลักษณะภูมิหลังและวิธีการฆาตกรรมของชายกลาง ทรายทองอย่างเห็น ได้ชัด ดังที่ได้กล่าวไปในหัวข้อก่อนหน้านี้เกี่ยวกับชีวิตการถูกกดทับและการถูกล่วงละเมิด ทางเพศของชายกลางในวัยเด็ก หลังจากที่เขาถูกกระทำงานสภาพจิตใจเกินรับไหว ความสุขเดียวที่เหลืออยู่ของชายกลางก็คือการอ่านหนังสือนิยาย ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยง โลกแห่งความจริงที่โหดร้าย โดยการเข้าไปอยู่ในโลกของนิยายแทน หนังสือนิยาย จึงเป็นทั้งเพื่อนและที่พึ่งพิงของเขา การหมกมุ่นอยู่กับโลกนิยาย และอาการซึมเศร้า จากการถูกกดขี่ข่มเหง ทำให้ชายกลางเชื่อมโยงตัวเองเข้ากับตัวละครในนิยายจน เกิดเป็นตัวตนใหม่ที่แตกต่างกันออกไปตามสถานการณ์ต่างๆ หรือตามบทบาทที่เขา เลือกจะสวมในชั่วขณะหนึ่งในการก่อเหตุฆาตกรรม ส่งผลให้จิตแพทย์วินิจฉัยว่า เขามีลักษณะอาการของโรคหลายอัตลักษณ์ หรือโรคหลายบุคลิกภาพ (Multiple Personality Disorder) ซึ่งหมายถึงโรคทางจิตเวชที่มีลักษณะตัวตนหรือนิสัย

ตั้งแต่ ๒ บุคลิกขึ้นไปโดยแต่ละบุคลิกจะแยกขาดออกจากกัน มีนิสัย บุคลิกท่าทาง ความคิดความเชื่อที่ต่างกัน และจะสลับกันมามีผลต่อผู้ป่วย โดยมีการเปลี่ยนแปลงจากบุคลิกหนึ่งไปสู่อีกบุคลิกหนึ่งได้แบบทันทีทันใด (Sripha, 2019, p. 254)

ปัญหาการถูกกดทับ และการสูญเสียที่นำไปสู่ปัญหาการเข้าสังคม และปัญหาทางจิตของชายกลาง ส่งผลให้เขาไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นสิ่งที่เป็นแรงขับเคลื่อน และปลดปล่อยความเครียดหรือความทุกข์ในการใช้ชีวิต จึงเป็นการฆ่าล้างแค้นบุคคลผู้ซึ่งเคยกระทำสิ่งเลวร้ายกับเขา และส่งผลให้เขาต้องมีชีวิตที่ทุกข์ทรมานเช่นนี้ การสร้างตัวตนใหม่ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างตัวตนของเขาเองกับตัวละครในนิยาย จึงเป็นตัวตนที่ทำให้ชายกลางสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ ถึงแม้จะเป็นการก้าวเข้าสู่การเป็นฆาตกรต่อเนื่องก็ตาม

ลักษณะการฆ่าของชายกลางในแต่ละครั้งมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่เหยื่อเคยกระทำต่อเขา ตัวละครในนิยายที่เขาเลือกมาสวมบทบาทในตอนนั้น ตลอดจนสถานที่ และวิธีการฆ่าในนิยาย โดยชายกลางฆ่าไปทั้งสิ้น ๗ ศพ และ ๖ ใน ๗ ศพนี้เป็นบุคคลที่เคยกลั่นแกล้งหรือสร้างความรุนแรงแก่เขามาก่อน เช่น ผอ. สุวีร์ วรรณิต วรารูธ ถูกฆ่าด้วยการแทงที่หน้าอก และเนียนอวัยยะเพศ เพราะเคยเป็นคนทารุณกรรมทางเพศเขามาก่อน ส่วนการใช้เข็มแทงตานั้นเป็นวิธีการฆ่าเลียนแบบตัวละครที่เขาสวมบทบาทอยู่ในขณะนั้นคือตังฮึงปู่ปาย จากเรื่อง*กระบี่เย้ยยุทธจักร* และสถานที่ที่เขาเลือกใช้ในการฆ่าคือโรงจิว เพราะในตัวบทกล่าวว่าเสียงของตังฮึงปู่ปาย “คล้ายดัดลุ่มเสียงเล่นเป็นตัวเอกบนเวทีจิว” (Lyovarin, 2008, p. 112) นอกจากนี้ภายหลังการฆาตกรรมชายกลางจะทิ้งชุดที่เขาสวมใส่เป็นตัวละครแต่ละตัว พร้อมหนังสือนิยายที่เขาสวมบทบาทเอาไว้ในที่เกิดเหตุด้วย คล้ายจะเป็นการเล่นเกมที่ปริศนาไว้ให้นักสืบและตำรวจคอยสืบตามหาเขาต่อไป การกระทำเช่นนี้อาจตีความได้ว่ากาปฏิบัติเสแสร้งจะกลับไปสวมบทตัวละครตัวเดิมอีก หลังจากได้ปลดปล่อยความกดดัน ความแค้น และความเครียดจากการฆ่าคนไปแล้ว แต่อีกนัยหนึ่งอาจเป็นการเรียกร้องความสนใจ เพราะชายกลางเติบโตมาด้วยการขาดความรักความอบอุ่นและการเอาใจใส่ ดังนั้นเมื่อกลายมาเป็นฆาตกร เขาจึงอาจรู้สึกว่าการล่าังได้รับความสนใจ จึงยังสร้างปริศนาทำให้ตัวตนของเขาดูน่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น ลักษณะการฆาตกรรมของชายกลางจึงมีการทิ้งร่องรอยของความผิดปกติทางจิตไว้อย่างชัดเจนเสมอ

จากที่กล่าวมานี้จึงจะเห็นได้ว่าการสร้างตัวตนใหม่ของชายกลางเพื่อก่อเหตุฆาตกรรมในแต่ละครั้ง ต้องผ่านการคิดวางแผน เลือกสรร ทั้งสถานที่ วิธีการ และ ชุดของตัวละครอย่างพิถีพิถัน ทำให้การสร้างตัวตนใหม่เป็นเรื่องสนุกและแปลกใหม่สำหรับเขา การฆ่าล้างแค้นทำให้ชีวิตของเขามีเป้าหมาย และการมีตัวตนใหม่ในแต่ละครั้งทำให้เขารู้สึกมีอำนาจ มีตัวตนที่ชัดเจน และสวยงามตามภาพที่ผู้เขียนนิยาย แต่ละเรื่องได้บรรจงสร้างสรรค์เอาไว้ เขาจึงหลีกหนีโลกแห่งความจริง และหลีกหนีตัวตนที่แท้จริงของตัวเอง ที่เป็นคนอ่อนแอและไร้ค่า ด้วยการสร้างตัวตนด้วยตัวละครใหม่ และก่อเหตุฆาตกรรมไปเรื่อย ๆ ไม่มีสิ้นสุดลักษณะการฆ่าที่โหดเหี้ยมทารุณเช่นนี้ จึงทำให้ชายกลางถูกตัดสินและถูกเรียกว่าเป็น “ฆาตกรโรคจิต” ผู้เป็นภัยสังคมที่น่ากลัวอย่างแท้จริง

๕. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องการถูกกดทับและการหลีกหนีของตัวละครอาชญากร จากเรื่อง*ฆาตกรรมจักรราศี* และ*คดีहनอนนิยาย* จะเห็นได้ว่าการหลีกหนีและการสร้างตัวตนใหม่ที่นำไปสู่การเป็นอาชญากรของตัวละครทั้งสอง เริ่มต้นมาจากความต้องการในการหนีจากตัวตนที่อ่อนแอ และชีวิตที่เป็นทุกข์ของตัวเอง ผนวกกับความต้องการในการแก้แค้นผู้ที่มีส่วนร่วมกันสร้าง “โลกอัปลักษณ์” ที่พวกเขาต้องเผชิญ และถึงแม้จะแก้แค้นสำเร็จ แต่ช่วงเวลาเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่ใกล้เคียงคำว่าความสุขเพียงเศษเสี้ยวของชีวิตที่พวกเขาต้องเผชิญมาเท่านั้น มุมมองต่อโลกที่โหดร้ายของพวกเขาจึงไม่ได้เปลี่ยนไปเลยตั้งแต่เด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังที่ในวาระสุดท้ายของชีวิต ชายกลางยังคงกล่าวต่อผู้รัก ผู้มีนิสัยตลกเฮฮา แตกต่างจากตัวเองโดยสิ้นเชิงว่า “โลกนี้มีแต่ความทุกข์ ... ทำไมคุณพยายามจะตลก ในเมื่อโลกนี้ไม่มีอะไรน่าตลก มันเป็นโลกที่คนเอาเปรียบกัน ตลกตรงไหนหรือ?” (Lyovarin, 2016, p. 233)

บทสรุปสุดท้ายของชีวิตอันทุกข์ทรมานในโลกอัปลักษณ์ของอาชญากรทั้งสองจึงจบลงด้วยความตาย เพราะการเป็นภัยต่อสังคม แต่ในขณะที่สังคมยินดีกับการถูกกำจัดของอาชญากรที่น่ากลัว นักสืบผู้รัก พานสิงห์กลับหดหู่และรู้สึกผิดกับการเอาเปรียบตัวละครชายกลางแม้ในวินาทีสุดท้ายของชีวิต การประกอบสร้างเรื่องราวชีวิตและจุดจบของตัวละครในอาชญากรรมทั้งสองเรื่องนี้ จึงสามารถโน้มน้าว

และสร้างความสะท้อนใจให้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อ่านเกิดความเห็นอกเห็นใจ และมองเห็นประจักษ์ชัดเจนว่า สาเหตุที่แท้จริงของการกำเนิดอาชญากรในสังคม ก็คือ สังคมเอง

อาชญาวิทยาชุดพุ่มรัก พานสิงห์ ของวินทร์ เลียววาริณ เรื่องฆาตกรรม จักรราศี และคดีหนอนนิยายที่ได้นำมาศึกษานี้ จึงเป็นตัวอย่างของการใช้วรรณกรรม เป็นพื้นที่ในการสะท้อน และวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาสังคมในหลากหลายประเด็นได้อย่างสนุกสนาน แสบขยล และน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง สิ่งที่เป็นส่วนสำคัญทำให้ตัวละคร พัฒนาไปจนกลายเป็นอาชญากรนั้น คือความคับแค้น อันเป็นผลมาจากการถูกกดทับ และกดขี่ข่มเหงจากสังคมมาก่อน ตอกย้ำให้เห็นว่า ไม่ว่าจะ เป็นช่วงเวลาใดก็ตาม หนึ่งในต้นตอของปัญหาอาชญากรที่ร้ายแรงในสังคม แท้จริงแล้วก็เกิดจากการกระทำ ทั้งการกดทับ การกดขี่ข่มเหง รวมไปถึงการเพิกเฉยของคนในสังคมตลอดมา เมื่อมีผู้ถูกกระทำ ก็ย่อมมีความเจ็บปวดและความคับแค้นเกิดขึ้น หากสังคมยังเต็มไปด้วยการ กดทับในรูปแบบต่างๆ ก็อาจสร้างอาชญากรต่อไปได้อีกอย่างไม่รู้จบ ดังที่ชายกลาง ได้กล่าวไว้ว่า “ผมไม่ได้ป่วย สังคมเราต่างหากที่ป่วย ป่วยหนักด้วย นี่เป็นเมืองอัปลักษณ์ ... โลกความฝันสวยงามกว่า และผมจะช่วยพาคุณออกไปจากโลกอัปลักษณ์นี้” (Lyovarin, 2016, p. 236) ดังนั้น การแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด คือการรักษาสังคมที่ป่วย และสร้างโลกที่สวยงามสำหรับทุกคนในสังคม

Reference

- Chonwilai, S. (2019). *Phet haeng sayam : prawatsat khwam laklai thang phet* [Gender of Siam: history of sexual diversity]. Bangkok: National Discovery Museum Institute.
- Dankamphaengkaew, W. (2019). "The Construction of Otherness in the Identity of Conjoined Twins in Darin Strauss's Chang and Eng." *Journal of Liberal Arts Maejo University*, 7(2), 29-47. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalartsjournal/article/view/232252>.
- Khayankarnavee, K. (2015). *Social problems and anxieties in contemporary Scandinavian crime fiction*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Lyovarin, W. (2008). *Phumrak Phansing 3 (Khattakamchackkarasi)*. Bangkok: WPS (Thailand).
- Lyovarin, W. (2016). *Phumrak Phansing 7 (Khadinonniyai)*. Bangkok: Thaiuniongraphic.
- Misap, K. (2016). *Phuenthan thruesadi chitwikhro* [Introduction to Psychoanalysis Theory]. Bangkok: Smith.
- Na Chiangmai, P. (2017). *The Mortal Instruments as a Critique of the Bible: Discrimination, Violence and Healing*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Pahumanto, S. (2017). *Female Characters and Patriarchy in Contemporary American Detective Fiction*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Pecharamuni, S. (1974). *Social classes and Psychoses*. (Master's thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Phuangsombat, N. (2011). *An Analytical Study of the Detective Fiction of Win leawarin and Yokomizo Seishi*. (Master's thesis). Naresuan University, Phitsanulok, Thailand.

- Pragatwutisarn, C. (2013). “Haunted House: Haunting and Domestic Violence in Before Nightfall.” *Journal of Letters*, 42(1), 61-105. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jletters/article/view/51108>.
- Pragatwutisarn, C. (2019). “‘Love is Homesickness’: Nostalgia and the Fetishisation of the Female Body in Mae Bia.” *Journal of Social Sciences, Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University* 23 (1-2), 111-55. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jss/article/view/169651>.
- Pramahant, N. (2017). *“Toxic Fruits” of family violence : the social constructionist perspective on management of violent experiences*. (Master’s thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Saengcharoen, K. (2016). *Cyberbullying: kan klanklaeng bon lok saiboe lae soknatkam khong Megan Meier* [Cyberbullying: a bullying on cyber and Megan Meier’s tragedy]. (webblog). Retrieved from <https://thainetizen.org/2016/05/cyberbullying-megan-meier-krisda>.
- Santaprasit, W. (2000). *The portrayal of masculinities in Thai movies from 1998 to 1999*. (Master’s thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Sripha, K. (2019). *Chitwitthaya atyakam: kan wikhro pharuetikam atyakam khwam phitpoki thang chit lae khatkam* [Criminal psychology: criminal behavioral analysis, mental disorder and homicide]. Nakhonpathom: Phumkanphim.
- Sukwises, A. (2001). *The detective novel : the influence of Sherlock Holmes on the Poirot Series and Nithan Thong In*. (Master’s thesis). Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand.
- Thaithani, P. (2021). *Chitwitthaya phetwithi* [Psychology of Sexuality]. Nakhonratchasima: Nakhonratchasima Rajabhat University.